

posledici členitve Slovenije na statistične regije na novo uveljavlja, je želel izvedeti več tudi o identiteti in njenem spreminjanju. Odziv anketirancev je bil 14-odstoten.

Na pilotnih območjih zahodni del Slovenije in vzhodni del Slovenije je avtor na podlagi navedb pokrajine bivanja ugotovil še vedno močno zakoreninjenost imen nekdanjih habsburških dednih dežel ter njihovih delov. Z anketiranjem na pilotnih območjih Kozjansko in Posavje je bilo ugotovljeno, da je stopnja ujemanja med poimenovanjem pokrajine in pokrajinsko identiteto visoka, da večina anketirancev spremembe občutka osebne pokrajinske identitete ne zaznava, tisti pa, ki so ga zaznali, so kot prelomno obdobje navedli osamosvojitve Slovenije.

Vloga pokrajinskih imen v zavesti ljudi odseva tudi pri opredeljevanju njihove identitete. Stopnja ujemanja med poimenovanjem pokrajine in pokrajinsko zavestjo je visoka, saj je 77 % anketirancev pokrajino svojega bivanja poimenovalo enako, kot so opredelili tudi svojo pokrajinsko identiteto. Raziskava je razkrila, da ima prostorska identiteta nedvomno dinamičen značaj. Večina pokrajinskih imen je trdno zakoreninjenih, nekatera izginjajo, se pa, čeprav redkeje, pojavljajo tudi nova. Pri ugotavljanju identitete z vidika sogovornika se je pokazalo, da največji delež anketirancev pri predstavitvi lokacije svojega bivanja v pogovoru z nekom iz iste pokrajine uporabi ime domačega kraja, z nekom iz sosednje pokrajine ime domače pokrajine, pri komunikaciji s tujcem pa ime naše države.

Zanimivi so tudi prikazi imenskih vročih točk, ki pravzaprav odsevajo njihovo imensko nedorečenost, saj se na njih prepletajo raznovrstna pokrajinska imena. Še najbolj ustaljena imena so na območjih Goriškega, Bele krajine, zgornje Gorenjske in Pohorja, največ različnih imen pa je bilo navedenih na območjih vzhodno od Kamnika, jugovzhodno in severozahodno od Idrije ter zahodno od Brezic.

Ker je delo v osnovi interdisciplinarno, se odpirajo nove možnosti v sodelovanju z jezikoslovci, v mislih imam predvsem etimološke raziskave, in zgodovinarji, ob pomoči katerih bi lahko razkril pomen in obseg nekaterih imen, za katere avtor za zdaj ni našel ustreznega odgovora, denimo imen kot so *Geys Rucken*, *Quadrata* ali *Tevfls Garten*, pri čemer ima slednje celo latinsko alonimsko različico *Hortus Diaboli*.

Monografija je prosto dostopna na spletnem naslovu: <https://doi.org/10.3986/9789610504368>.

Drago Kladnik

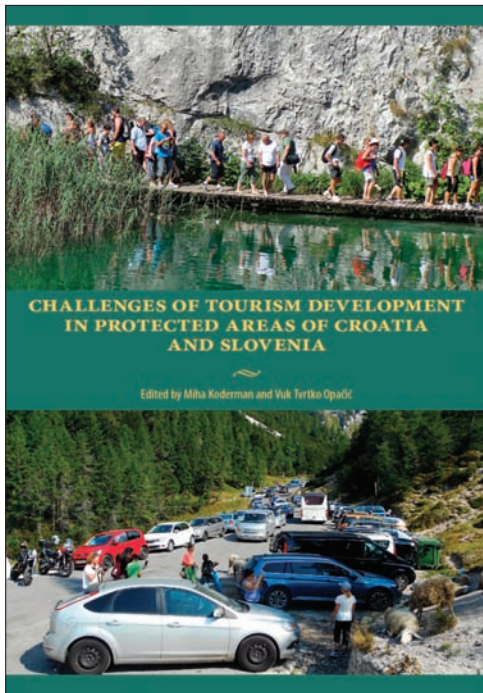
Miha Koderman, Vuk Tvrtko Opačić (urednika):

Challenges of tourism development in protected areas of Croatia and Slovenia

Koper, Zagreb 2020: Založba Univerze na Primorskem in Hrvatsko geografsko društvo, 266 strani, ISBN 978-961-7055-08-5 (elektronski vir)

V zadnjih letih je mogoče opaziti večje povpraševanje po turističnih in rekreacijskih dejavnostih v zavarovanih območjih narave, ki imajo številne pozitivne, prav tako pa tudi negativne vplive na okolje. Upravljalci zavarovanih območij se večkrat znajdejo v geografom dobro znani dilemi: kako ohraniti naravno dediščino, hkrati pa poskrbeti za razvoj zavarovanih območij in s tem omogočiti rast njihove rekreacijske vloge. V zadnjem desetletju skoraj vse gospodarske dejavnosti stremijo k implementaciji koncepta trajnostnega razvoja, prav tako tudi turizem. Koncept je sicer v splošnem dobro sprejet in na nekaterih zavarovanih območjih že uspešno vpeljan, po drugi strani pa lahko vidimo, da je njegovo razumevanje neustrezno glede na teoretična izhodišča. Slovenija in Hrvaška sta v nekdanji Socialistični federativni republiki Jugoslaviji imeli enak socialnoekonomski kontekst razvoja, po osamosvojitvi in obdobju tranzicije pa sta se soočili z različnimi razvojnimi fazami in sta zato zanimivi za primerjavo prostorskega razvoja turizma v zavarovanih območjih narave, saj sta pri tem sprejeli različne pristope za upravljanje in razvoj zavarovanih območij.

Znanstvena monografija preučuje prostorski razvoj turizma v izbranih zavarovanih območjih obeh obravnavanih držav, pri čemer so bile uporabljene različne kvalitativne in kvantitativne metode – izpostavimo lahko na primer metodo poglobljenih intervjujev s ključnimi predstavniki turističnih deležnikov

v zavarovanih območjih pri posameznih študijah primerov ter uporabo GIS-a pri kartografskih prikazih. Monografija predstavi primere dobrih praks ter omejitve, ki jih lahko predstavljajo razvojne politike, v njej pa najdemo tudi predloge in priporočila za nadaljnji razvoj in skladno upravljanje turizma v zavarovanih območjih. Osrednja pozornost je namenjena geografski primerjalni analizi prostorskega razvoja turizma v slovenskih in hrvaških zavarovanih območjih narave, pri čemer je bil eden glavnih ciljev, poleg opredelitve podobnosti in razlik v razvoju turizma, opredelitev vpliva turizma v izbranih študijah primerov.

Monografija v svojem začetku najprej predstavi kategorije zavarovanih območij narave, kot jih je opredelila Svetovna zveza za varstvo narave (IUCN) ter kategorije zavarovanih območij v Sloveniji in na Hrvaškem. Pojasnjen je namen posameznih kategorij v slovenski in hrvaški zakonodaji, s čim lahko bralci primerjajo in ocenijo možnosti njihovega vrednotenja v turizmu. Pomemben (vendar največkrat zaviralni) razvojni dejavnik v turizmu je promet in prometna infrastruktura na vseh vrstah turističnih območij, vključno z zavarovanimi, čemur se na primeru Hrvaške posveča drugo poglavje. V tretjem in četrtem poglavju sta predstavljeni študiji o t. i. nosilcih turizma, to so narodni parki z visokim številom obiskovalcev, ki zajemajo širše območje okoli samega zavarovanega območja, na primeru hrvaških narodnih parkov Krka in Mljet. Širše območje narodnega parka Krka se v zadnjem času sooča z intenzivnim razvojem podeželskega turizma, severozahodno območje otoka Mljet pa je od njegove razglasitve za narodni park leta 1960 postalo izjemno priljubljeno za turistični obisk. V tem poglavju je predstavljena raziskava o vplivu turizma na demografski razvoj otoka s poudarkom na družbeno-ekonomski preobrazbi in pritisku turizma na lokalno skupnost. Peto poglavje govori o vplivu podnebnih sprememb na zavarovana območja ob slovenski obali na primeru Krajinskih parkov Sečoveljske soline, Strunjan in Debeli rtič ter Naravnega rezervata Škocjanski zatok, ki predstavljajo »otoke narave« na večinoma urbaniziranem obmorskem delu slovenske Istre. Šesto poglavje se osredotoča na oceno privlačnosti naravnih znamenitosti in njihovo turistično dostopnost s ciljem preučitve možnosti za raz-

voj naravoslovnega turizma na podeželskem območju Kraškega roba, sedmo poglavje pa obravnava počitniška bivališča kot obliko rekreacije (in potencialno turizma) v zavarovanih območjih Nature 2000 na primeru zaselka Sviščaki pod Snežnikom, najvišje slovenske gore, ki ne leži na območju slovenskih Alp. Osmo poglavje opisuje preobrazbo prej degradiranega območja v bližini koprskega pristanišča v Naravni rezervat Škocjanski zatok, ki je s postopkom postopne renaturizacije mokrišča postalo zavarovano območje z izobraževalno in turistično-rekreacijsko funkcijo. Deveto poglavje je namenjeno prostorskemu načrtovanju turizma v zavarovanih območjih v Sloveniji in pregledu načrtovanja od državne do lokalne ravni na primerih Naravnega rezervata Škocjanski zatok, Lipice (Natura 2000) in Regijskega parka Škocjanske jame. Deseto poglavje opisuje povezavo med razvojem, upravljanjem in upravljaljskimi politikami v Narodnem parku Plitviška jezera, ki je najbolj obiskano zavarovano območje na Hrvaškem, le-to pa je predstavljeno po razvojnih fazah turizma po Butlerjevem modelu Razvojnega cikla turističnega kraja (TALC), predstavljeni pa so tudi upravljaljski pristopi.

Zadnje poglavje strne ugotovitve že prej predstavljenih raziskav, ki jih smiselno vključi v priporočila za prihodnje upravljanje zavarovanih območij v skladu s konceptom trajnostnega razvoja turizma. Raziskovalci, upravljalci zavarovanih območij in drugi zainteresirani bralci lahko do knjige dostopajo na spletni povezavi: <http://www.hippocampus.si/ISBN/978-961-7055-08-5.pdf>.

Branka Razpet

David Bole (urednik):

Velenje, industrijsko mesto v preobrazbi
CAPACities 4

Ljubljana 2020: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 227 strani,
 ISBN 978-961-05-0261-6 (tiskana različica), ISBN 978-961-05-0262-3 (elektronski vir)

